Dosarul:nr. 2r-2904/24 Judecător: Alexandra Smolnițchi
2-24106482-02-2r-12112024

D E C I Z I E

16 decembrie 2024

mun.Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chişinău

având în componenţă:

Preşedintele ședinței, judecătorul Marina Anton

Judecătorii Olga Cojocaru și Ruxanda Pulbere

examinând fără participarea părților, recursul declarat de *****în cauza civilă la cererea depusă de Igor Chetrosan și Natalia Chetrosan cu privire la confirmarea tranzacției prin care părțile previn un proces civil împotriva încheierii Judecătoriei Căușeni, sediul ***** din 9 octombrie 2024, prin care s-a respins cererea,

c o n s t a t ă:

La 20 septembrie 2024, *****reprezentat de avocatul Lilian Zavalișca și Natalia Chetrosan au depus o cerere cu privire la confirmarea tranzacției prin care părțile previn un proces civil.

În motivarea cererii au indicat că la data de 17 septembrie 2024 au încheiat o tranzacție de împăcare prin care au convenit cedarea cotei-părți a Nataliei Chtrosan lui Igor Chetrosan din mai multe bunuri imobile și din alte bunuri mobile și achitarea în schimb de către Igor Chetrosan a sumei de 55000 euro, ceea ce constituie jumătate din valoarea bunurilor. În drept autorii cererii nu și-au întemeiat solicitările pe vreo prevedere legală.

La data de 24 septembrie 2024, prin încheierea Judecătoriei Căușeni, sediul ***** cererea Nataliei Chetrosan și a lui Igor Chetrosan a fost acceptată în procedură și dispusă soluționarea cererii fără participarea părților.

Prin încheierea Judecătoriei Căușeni, sediul ***** din 9 octombrie 2024, s-a respins cererea depusă de Igor Chetrosan și Natalia Chetrosan cu privire la confirmarea tranzacției prin care părțile previn un proces civil. S-a refuzat confirmarea tranzacției încheiate la data 17 septembrie 2024 între Igor Chetrosan și Natalia Chetrosan.

La 28 octombrie 2024, Igor Chetrosan a declarat recurs împotriva încheierii primei instanțe din 9 octombrie 2024, solicitând casarea acesteia şi emiterea unei noi încheieri, prin care a confirma integral tranzacția de împăcare încheiată la 17.09. 2024.

În motivarea recursului a invocat că nu este de acord cu încheierea primei instanțe, deoarece în contradictoriu cu motivele puse la baza încheierii contestate, instanța a eronat a considerat că tranzacția a fost încheiată cu încălcarea prevederilor art. 489 alin.(3) CPC, or în cadrul negocierilor tranzacției Igor Chetrosan cât şi Natalia Chetrosan au fost asistați de către

avocați, unde a fost explicate toate drepturile, beneficiile, riscurile care vor putea surveni, în cazul încheieri prezentei tranzacții, însuși participarea avocaților în negocierea tranzacției, a fost un proces de mediere, ori în cadrul procesului de mediere între părți cu participarea avocaților a dus la încheierea tranzacției, pentru evitarea unui proces civil.

În acest sens consideră ca neîntemeiate argumentele primei instanțe vizavi de apariția litigiului în legătura cu faptul că una din eventualele părţi la proces consideră încălcarea dreptului său, părțile în litigiu pot iniția o procedură de negociere a situației create, care are drept rezultat încheierea contractului de tranzacție. În acest contract părțile convin asupra tuturor împrejurărilor ce constituie obiectul litigiului, încheierea acestui contract are drept efect imposibilitatea demarării procedurii judecătorești de către una din pârțile contractante.

Astfel, părţii la contractul de tranzacție, care a depus cerere de chemare în judecată având ca obiect litigiul soluționat prin contractul de tranzacție, i se va refuza în examinarea acestei cereri, întemeind aceasta pe faptul existenței unei tranzacții. Dovada existenței tranzacției se va face de persoana interesată în evitarea procesului. Totodată, chiar dacă părțile la contractul de tranzacție au convenit asupra modului de soluționare a litigiului apărut, şi au fost lăsate nereglementate careva împrejurări, dar modul de soluționare a cărora nu poate fi determinat nici din contextul contractului, nici după lege, şi dacă părțile nu pot conveni asupra lor prin încheierea unui contract de tranzacție asupra acestora, partea, interesul căreia este afectat, este în drept de a depune cerere în instanța de judecată.

Mai indică că instanța atestă că părțile nu au confirmat prin niciun înscris valoarea bunurilor transmise în proprietatea lui *****care ar fi fost evaluate de către părți la suma de 110 000 euro.

Atrage atenția instanței de recurs că Legea nr. 137 din 3 iulie 2015„ Cu privire la mediere”, în art. 32 alin. (3), stabilește în mod expres faptul că în tranzacție nu pot fi incluse clauze care: se referă la drepturi şi obligații de care părţile nu pot dispune liber prin tranzacție; încalcă normele imperative ale legii, ordinea publică şi bunele moravuri; sunt în mod evident inechitabile; prejudiciază interesul superior al copilului, care nu se atestă în prezenta cauză.

De asemenea consideră că tranzacția încheiată între Igor Chetrosan şi Natalia Chetrosan, nu cade sub incidența articolului 1918 Cod Civil.

Solicită recurentul casarea integrală a încheierii Judecătoriei Căușeni, sediul ***** din 09.10.2024, prin care a fost respinsă cererea depusă de Igor Chetrosan și Natalia Chetrosan cu privire la confirmarea tranzacției prin care părțile previn un proces civil cu pronunțarea unei încheierii cu privire la confirmarea tranzacției de împăcare.

Conform prevederilor art.423 alin. (1) Cod de procedură civilă, încheierea dată în primă instanță poate fi atacată cu recurs, separat de hotărâre, de către părți şi de ceilalți participanți la proces în cazurile prevăzute de prezentul Cod şi de alte Legi, precum şi în cazurile în care încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului.

În conformitate cu prevederile art.424 alin.(1) Cod de procedură civilă, Curțile de Apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

Conform prevederilor art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului şi a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților.

Analizând argumentele invocate în cererea de recurs, în cumul cu materialele cauzei, Colegiul Civil consideră recursul întemeiat din următoarele.

În corespundere cu art.427 lit.b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Potrivit art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Conform prevederilor art.1917 alin.(1) Cod civil, tranzacția este contractul prin care părțile previn un proces ce poate să înceapă, termină un proces început sau rezolvă dificultățile ce apar în procesul executării unei hotărâri judecătorești.

Conform art.1919 alin.(1) Cod civil, tranzacția este judiciară dacă a fost confirmată de către instanța de judecată sau arbitrală competentă, conform normelor de procedură aplicabile. Dispozițiile legale privind executarea silită a hotărârilor arbitrale rămân aplicabile.

(2) Tranzacția este extrajudiciară dacă prin ea părțile au prevenit un proces ce putea să înceapă sau, deşi tranzacționează asupra unui proces în desfăşurare, nu o prezintă instanței de judecată sau arbitrale competente pentru confirmare. După confirmare în modul corespunzător, tranzacția extrajudiciară devine tranzacție judiciară.

(3) Contractul de tranzacție extrajudiciară se încheie în scris.

Potrivit art.1920 alin. (1) Codul civil, tranzacția are între părți autoritatea lucrului judecat.

Conform art. 487 alin. (1) şi (3) CPC, cererea de confirmare a tranzacției, prin care părțile previn un proces civil, şi de eliberare a titlului de executare silită se depune în scris de către partea procesului de mediere sau reprezentantul legal al acesteia la instanța judecătorească de la domiciliul sau de la sediul pârâtului.

Prezentul capitol se aplică în mod corespunzător şi procedurii de confirmare a tranzacțiilor încheiate nemijlocit de către părți pentru a preveni un proces ce poate să înceapă.

În acord cu art. 488 alin. (1)-(3) CPC, în cererea de confirmare a tranzacției prin care părțile previn un proces civil şi de eliberare a titlului de executare silită se indică:

a) instanța căreia îi este adresată cererea;

b) numele şi prenumele mediatorului care a mediat litigiul;

c) numele şi prenumele sau denumirea părților procesului de mediere, domiciliul sau sediul acestora, numerele de telefon/fax, adresa electronică şi alte date de contact;

d) data încheierii tranzacției;

e) solicitarea părții interesate de a se confirma tranzacția şi de a i se elibera titlul de executare silită a tranzacției;

f) după caz, datele de contact ale reprezentantului legal al reclamantului

La cererea de confirmare a tranzacției prin care părțile previn un proces civil şi de eliberare a titlului de executare silită se anexează:

a) tranzacția în original;

b) convenția de mediere, dacă o astfel de convenție a fost încheiată;

c) copia de pe procesul-verbal privind încetarea procesului de mediere;

d) după caz, actele ce atestă executarea parțială a tranzacției.

Dacă cererea a fost depusă cu încălcarea prevederilor prezentului articol, acesteia nu i se dă curs, în conformitate cu art. 171.

Articolul 489 alin.(1)-(3) CPC prevede că cererea de confirmare a tranzacției prin care părțile previn un proces civil se examinează în regim de urgență, în termen de 15 zile lucrătoare de la data depunerii, fără citarea părților. Instanța trimite părții care se opune executării benevole a tranzacției copiile de pe cererea de confirmare a tranzacției şi de pe materialele anexate, stabilind un termen pentru prezentarea referinței.

Dacă instanță consideră necesar, aceasta convoacă părțile interesate pentru audieri, înștiințându-le despre data, ora şi locul ședinței, fără întocmirea procesului-verbal.

Judecătorul refuză confirmarea tranzacției dacă aceasta:

a) contravine legii ori încalcă drepturile, libertățile şi interesele legitime ale persoanei, interesele societății sau ale statului;

b) a fost încheiată cu încălcarea prevederilor Legii cu privire la mediere.

La caz se constată că ***la 20 septembrie 2024, *****reprezentat de avocatul Lilian Zavalișca și Natalia Chetrosan au depus*** o cerere cu privire la confirmarea tranzacției prin care părțile previn un proces civil.

Prin încheierea Judecătoriei Căușeni, sediul ***** din 9 octombrie 2024, s-a respins cererea depusă de Igor Chetrosan și Natalia Chetrosan cu privire la confirmarea tranzacției prin care părțile previn un proces civil. S-a refuzat confirmarea tranzacției încheiate la data 17 septembrie 2024 între Igor Chetrosan și Natalia Chetrosan.

Potrivit încheierii contestate, soluția primei instanțe s-a bazat pe faptul că în tranzacția prezentată instanței sunt incluse clauze care sunt incerte și care se referă la drepturi și obligații de care părțile nu pot dispune liber prin tranzacție, existând riscul încălcării drepturilor unor terți sau confirmării unor clauze absolut inechitabile.

La 28 octombrie 2024, în termenul instituit de art. 425 CPC, Igor Chetrosan a declarat recurs împotriva încheierii primei instanțe din 9 octombrie 2024, solicitând casarea acesteia şi emiterea unei noi încheieri, prin care a admite cererea recurentului şi a confirma tranzacția din 17 septembrie 2024.

Astfel, raportând exigențele Legii la circumstanțele de fapt, Colegiul constată că actul judecătoresc contestat este emis cu încălcarea normelor procedurale, având un caracter pripit, în condițiile în care prima instanță a prezumat neîntrunirea condițiilor de confirmare a tranzacției menționate de care părțile nu pot dispune liber prin tranzacție, existând riscul încălcării drepturilor unor terți sau confirmării unor clauze absolut inechitabile.

Or, instanța de judecată este abilitată cu drept de a confirma tranzacția de împăcare prin care părțile încetează un proces început sau preîntâmpină un proces ce se poate naşte, prin concesii reciproce, s-au în condițiile prevăzute de Lege „ Cu privire la mediere” nr. 137 din 03.07.2015 (calea extrajudiciară)

Din materialele cauzei se atestă că în corespundere cu tranzacția încheiată la data de 17 septembrie 2024, prezentată instanței în original, Natalia Chetrosan și Igor Chetrosan au împărțit următoarele bunuri: (1) construcția și terenul adiacent cu nr. cadastral 8517205.183 și nr. cadastral 8517205.183.01 (teren comercial și construcție magazin); (2) terenul cu construcții adiacente cu nr. cadastral 8517205.150, cu nr. cadastral 8517205.150.01, cu nr. cadastral 8517205.150.02, cu nr. cadastral 8517205.150.03 și cu nr. cadastral 8517205.150.04; (3) teren agricol cu nr. cadastral 8517320030; (4) teren sub construcție cu construcțiile adiacente cu nr. cadastral 8517205.069, cu nr. cadastral 8517205.069.01 și cu

nr. cadastral 8517205.069.02 și (5) alte bunuri mobile care au fost procurate în timpul căsătoriei. Acestea au fost transmise lui Igor Chetrosan contra sultei de 55 000 euro.

Potrivit tranzacției încheiate, în aparență Igor Chetrosan și Natalia Chetrosan au fost sau sunt și în continuare în relații de căsătorie, iar bunurile respective ar fi proprietate comună în devălmășie.

Instanța de judecată a menționat că în tranzacția prezentată instanței sunt incluse clauze care sunt incerte și care se referă la drepturi și obligații de care părțile nu pot dispune liber prin tranzacție, existând riscul încălcării drepturilor unor terți sau confirmării unor clauze absolut inechitabile.

În concluzie, instanța a menționat că absența unor dovezi privind valoarea bunurilor imobile, titularii dreptului de proprietate și individualizarea „altor bunuri mobile" creează un vid de informații esențiale pentru analiza corectă a tranzacției. Pentru a asigura conformitatea cu legea, bunurile moravuri și drepturile persoanei, este crucial să existe documentația completă care să ofere context și detalii necesare pentru o evaluare temeinică.

În acest context, Colegiul reține că soluția primei instanțe s-a bazat pe faptul că în tranzacția prezentată instanței sunt incluse clauze care sunt incerte și care se referă la drepturi și obligații de care părțile nu pot dispune liber prin tranzacție, existând riscul încălcării drepturilor unor terți sau confirmării unor clauze absolut inechitabile, deși potrivit alin.(2) al art.489 CPC, dacă instanța consideră necesar, aceasta convoacă părțile interesate pentru audieri, înștiințându-le despre data, ora şi locul ședinței, fără întocmirea procesului-verbal.

În astfel de circumstanțe concluzia primei instanțe cu privire la pretinsă netemeinicia a tranzacției încheiată dintre Igor Chetrosan și Natalia Chetrosan la 17.09.2024 este neîntemeiată.

Prin urmare, Colegiul atestă că în cazul în care instanța de judecată dispune de dubii privind legalitatea actelor juridice puse la baza tranzacției, în corespundere cu art. 489 alin. (2) CPC aceasta poate audia părțile şi, respectiv, solicita înscrisuri în vederea examinării obiective, imparțiale şi multiaspectuale a acestora, astfel încât să fie asigurată legalitatea actului judecătoresc adoptat în urma examinării cauzei.

Astfel, urmează a se reține că în conformitate cu prevederile art.9 CPC, instanței de judecată îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfășurarea procesului, pe principiile de contradictorialitate şi egalității părților în drepturi, art.26 CPC, motiv din care exonerarea unui participanți la proces de obligația legală, reprezintă în esenţă o favorizare nejustificată, în frauda regulilor unui proces echitabil.

Instanța reține în acest sens că respectarea principiului preeminenței dreptului constituie una din exigențele unui proces echitabil în sensul art.6 par.(1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale (Roşca c. Moldovei, nr.6267/02 din 22.03.2005, par.24, f.d.28).

Inserat în preambulul Convenției Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în același timp atât un important impuls la adoptarea Convenției (Golder c. Regatului Unit al Marei Britanii, nr.4451/70 din 21.02.1975, par.34, f.d.30), cât şi parte integrantă a Convenției în conformitate cu prevederile art.31 alin.(2) al Convenției de la Viena, nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile potrivit prevederilor art.12 CPC.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curții Constituționale, (hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din

19.02.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituţie şi Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Colegiul reiterează că potrivit principiului preeminenței dreptului, condiții sine qua non a unui proces echitabil în sensul art.6 al Convenție, pricinile civile se soluționează în temeiul Legii, potrivit regulilor stabilite la art.12 CPC. Or, admiterea de către instanță a altor principii de soluționare a pricinilor civile decât cele stabilite de Lege este contrară exigențelor de echitate a procesului, având drept consecință încălcarea drepturilor participanților la proces, art.art.9, 20, 22, 26 CPC.

Prin prisma acestor raționamente, ținând cont de faptul că încheierea primei instanțe este neîntemeiată, Colegiul ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de *****de a casa încheierea Judecătoriei Căușeni, sediul ***** din 9 octombrie 2024 şi a restitui cauza la rejudecare în aceiași instanță de judecată, în același complet de judecată.

În contextul celor expuse, conform art.427 lit.b), CPC, Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de*****

Se casează încheierea Judecătoriei Căușeni, sediul ***** din 9 octombrie 2024, emisă în cauza civilă la cererea depusă de Igor Chetrosan și Natalia Chetrosan cu privire la confirmarea tranzacției prin care părțile previn un proces civil, cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceiași instanță de judecată, în același complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului Marina Anton

Judecătorii Olga Cojocaru

Ruxanda Pulbere